

ИСПИТ ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОТ)

4. септембар 2015.

Напомене. Испит траје 180 минута. Није дозвољено напуштање сале 60 минута од почетка испита. Писати искључиво хемијском оловком. Дозвољена је употреба непрограмабилних калкулатора. Дозвољена је употреба само овога папира и једне вежбанке, који се морају предати. Питања радити искључиво на овоме папиру, а задатке искључиво у вежбанци. Коначне одговоре на питања и тражена извођења уписати у одговарајуће кућице, учртати у дијаграме или заокружити понуђене одговоре. Одговори без извођења се неће признати. Вежбанка и овај папир се морају заједно предати. Свако питање носи по 5 поена, а задатак по 20 поена.

Попунити податке о кандидату у следећој табlici. Исте податке написати и на омоту вежбанке.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ (попуњава кандидат)							КОЛОКВИЈУМ				
Индекс година/број		Презиме и име									
/							ИСПИТ				
ПИТАЊА						ЗАДАЦИ			УКУПНО ПОЕНА	ОЦЕНА	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	Укупно	1.	2.			Укупно

ПИТАЊА

1. Бесконечно дугачка нит, у којој постоји стална струја I , постављена је, у вакууму, дуж z -осе цилиндричног координатног система. (а) Написати израз за вектор магнетске индукције ове нити. (б) Полазећи од овог израза показати да важе основне диференцијалне једначине стационарног магнетског поља, у свим тачкама изван нити.

(а)	(б)
-----	-----

2. Написати потпуни систем Максвелових једначина у диференцијалном облику у временском домену за случај нехомогене и нелинеарне средине.

3. Полазећи од интегралних израза, у комплексном облику, за електрични скалар-потенцијал и магнетски вектор-потенцијал запреминских брзопроменљивих струја у вакууму, комплексног вектора густине $\mathbf{J}$ и кружне учестаности ω , извести израз за одговарајући комплексни вектор јачине електричног поља.

4. Извести израз за комплексни коефицијент простирања $\underline{\gamma}$ TEM таласа у добром проводнику пермитивности ϵ , пермеабилности μ и специфичне проводности σ .

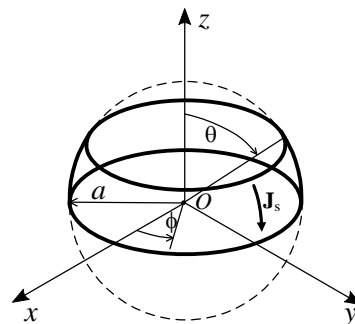
5. Написати, у временском облику, Поинтингову теорему за домен v , испуњен линеарном хомогеном средином пермитивности ϵ , пермеабилности μ и специфичне проводности σ и ограничен савршено проводном површи S . У домену постоје побудне струје познатог вектора густине $\mathbf{J}_i$.

6. (а) Написати израз који повезује електрично и магнетско поље равнoг униформног прогресивног електромагнетског таласа у вакууму. (б) Како се рачуна карактеристична импеданса средине и колико она износи за случај вакуума?

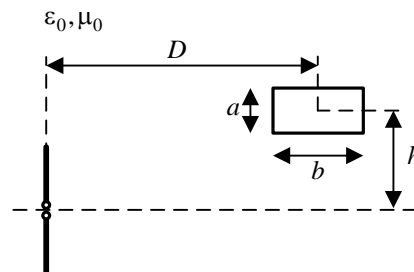
(а)	(б)
-----	-----

ЗАДАЦИ

1. У вакууму постоји простопериодична струја високе кружне учестаности ω само по површи у облику дела сферне љуске, полупречника a , приказане на слици. Вектор густине површинске струје дат је изразом $\mathbf{J}_s(r, \theta, \phi, t) = \sqrt{2} J_{s0} \cos(\omega t) \mathbf{i}_\theta$, где је J_{s0} константа, $\pi/3 \leq \theta \leq \pi/2$ и $0 \leq \phi \leq 2\pi$. Одредити комплексни вектор јачине електричног поља који потиче од вишка наелектрисања, $\underline{\mathbf{E}}_Q$, у координатном почетку (тачки O).

2. Полуталасна дипол антена постављена је у вакууму у равни цртежа и напаја се простопериодичном струјом ефективне вредности $I = 0,15\text{A}$ и учестаности $f = 200\text{MHz}$. На растојању $D = 150\text{m}$ и висини $h = 60\text{m}$ у односу на дипол, у равни цртежа, постављена је електрички мала правоугаона контура димензија $a = 3\text{cm}$ и $b = 2\text{cm}$. Израчунати ефективну вредност електромоторне силе индуковане у контури.

Напомена: у сферном координатном систему је

$$\text{div} \mathbf{A} = \frac{1}{r^2} \frac{\partial}{\partial r} (r^2 A_r) + \frac{1}{r \sin \theta} \frac{\partial}{\partial \theta} (\sin \theta A_\theta) + \frac{1}{r \sin \theta} \frac{\partial A_\phi}{\partial \phi}, \text{ a}$$

у цилиндричном координатном систему је

$$\text{div} \mathbf{A} = \frac{1}{r} \frac{\partial (A_r r)}{\partial r} + \frac{1}{r} \frac{\partial A_\phi}{\partial \phi} + \frac{\partial A_z}{\partial z} \text{ и } \text{rot} \mathbf{A} = \left(\frac{1}{r} \frac{\partial A_z}{\partial \phi} - \frac{\partial A_\phi}{\partial z} \right) \mathbf{i}_r + \left(\frac{\partial A_r}{\partial z} - \frac{\partial A_z}{\partial r} \right) \mathbf{i}_\phi + \frac{1}{r} \left(\frac{\partial}{\partial r} (A_\phi r) - \frac{\partial A_r}{\partial \phi} \right) \mathbf{i}_z.$$

**ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА И РЕШЕЊА ЗАДАТАКА СА
ИСПИТА ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОТ),
ОДРЖАНОГ 4. СЕПТЕМБРА 2015. ГОДИНЕ**

ПИТАЊА

1. (а) $\mathbf{B} = \frac{\mu_0 I}{2\pi r} \mathbf{i}_\phi$. (б) $\text{rot } \mathbf{B} = 0$ и $\text{div } \mathbf{B} = 0$.
2. $\text{rot } \mathbf{E} = -\frac{\partial \mathbf{B}}{\partial t}$, $\text{rot } \mathbf{H} = \mathbf{J} + \frac{\partial \mathbf{D}}{\partial t}$, $\text{div } \mathbf{D} = \rho$, $\text{div } \mathbf{B} = 0$, $\mathbf{D} = \mathbf{D}(\mathbf{E})$, $\mathbf{B} = \mathbf{B}(\mathbf{H})$ и $\mathbf{J} = \mathbf{J}(\mathbf{E})$.
3. $\underline{\mathbf{E}} = -j\omega \frac{\mu_0}{4\pi} \int_v \frac{\mathbf{J} e^{-j\beta r}}{r} dv + \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \int_v \frac{j \text{div } \mathbf{J} (1 + j\beta r) e^{-j\beta r}}{r^2} dv \mathbf{r}_0$.
4. $\underline{\gamma} = (1 + j) \sqrt{\frac{\omega \mu \sigma}{2}}$.
5. $-\int_v \mathbf{J}_i \cdot \mathbf{E} dv = \int_v \sigma E^2 dv + \int_v \left(\mathbf{E} \cdot \frac{\partial \mathbf{D}}{\partial t} + \mathbf{H} \cdot \frac{\partial \mathbf{B}}{\partial t} \right) dv$.
6. (а) $E/H = Z$ (б) $Z = \sqrt{\frac{\mu}{\epsilon}}$, $Z_0 \approx 120\pi \Omega$.

ЗАДАЦИ

1. $\underline{\mathbf{E}}_{Q1} = -\frac{jJ_{s0}}{2\omega\epsilon_0 a} (1 + j\beta a) e^{-j\beta a} \left(\frac{\pi}{12} - \frac{\sqrt{3}}{8} \right) \mathbf{i}_z$ (поље површинских наелектрисања), $\underline{\mathbf{E}}_{Q2} = -\frac{jJ_{s0}\sqrt{3}}{8\omega\epsilon_0 a} (1 + j\beta a) e^{-j\beta a} \mathbf{i}_z$ (поље линијског наелектрисања, горња кружница) и $\underline{\mathbf{E}}_{Q3} = 0$ (поље линијског наелектрисања, доња кружница). Коначно, $\underline{\mathbf{E}}_Q = \underline{\mathbf{E}}_{Q1} + \underline{\mathbf{E}}_{Q2} + \underline{\mathbf{E}}_{Q3}$.
2. $\epsilon \approx 0,126 \text{ mV}$.

- РЕЗУЛТАТИ ИСПИТА ЋЕ БИТИ ОБЈАВЉЕНИ ДО 11. СЕПТЕМБРА У 18:00 ЧАСОВА.
- УВИД У ЗАДАТКЕ, У СОБИ 63, ЈЕ 11. СЕПТЕМБРА ОД 18:00 ДО 18:30 ЧАСОВА.

Са предмета Електромагнетика